

INTERVENCIÓ DE JOSÉ MONTILLA CLUB DE CONFERÈNCIES, 16/09/2005

Bona tarda a tothom.

Vull agrair en primer lloc les amables paraules de presentació de l'amic Joan Josep López Burniol. Permeteu-me que us digui que quan llegeixo els articles d'opinió d'en López Burniol estic segur de trobar sempre aquelles tres virtuts que tots esperem del bon notari: discreció personal, honestat intel·lectual i lucidesa en els seus judicis. Virtuts, que en el seu cas, s'acompanyen d'un compromís ciutadà amb el seu país i amb el seu temps, des del coneixement del nostre passat, però amb la mirada posada en el nostres horitzons de futur. No se si avui la seva amistat s'ha imposat sobre la imparcialitat que practica habitualment.

Precisament del futur he estat convidat a parlar-vos. I ho faig amb molt de gust perquè em sembla fonamental poder fer aquest exercici periòdicament. Sovint en el fragor del dia a dia hi ha el risc que les nostres raons de fons quedin desdibuixades.

En aquests temps que vivim, que alguns han definit com “la societat de l’espectacle”, també els polítics -de tots colors, sens dubte- ens veiem sotmesos a una pressió mediàtica excessiva que pot arraconar-nos involuntàriament cap al tacticisme i la improvisació.

Per evitar aquest risc els polítics tenim un deure principal i ineludible: explicar quin futur volem pel nostre país.

I aquest deure d’explicar-nos resulta encara més imprescindible quan, com és ara el cas dels socialistes, tenim una gran responsabilitat de govern en tots els nivells de l’administració.

Des de l’elecció –el desembre de 2003- de Pasqual Maragall com a President de la Generalitat, primer, i la victòria de José Luís Rodríguez Zapatero a les eleccions generals de març de 2004, després, els socialistes catalans no ens hem cansat d’afirmar tot sovint que vivim un moment històric. Que s’ha obert un temps d’enormes possibilitats per a Catalunya i per a Espanya.

Els socialistes volíem guanyar les eleccions, d’una banda, per aturar el procés de regressió de les normes i les formes democràtiques que s’havia produït durant els anys de

govern del PP. Però, sobretot, perquè volíem dur a terme un programa de govern que tingués com a objectiu l'assoliment d'una nova fase modernitzadora a Espanya: en el camp social i econòmic, en el terreny institucional i autonòmic i també pel que fa a la nostra participació en l'àmbit europeu i internacional.

Els reptes que fixaven per aquesta legislatura i que, per tant, donen sentit aquesta nova modernització, es podrien resumir en tres eixos:

1. el primer és la necessitat de modernitzar la nostra economia incrementant la competitivitat i la internacionalització així com el desenvolupament i l'extensió d'uns nous drets socials i de ciutadania.
2. el segon és la participació activa d'Espanya en el procés de construcció europea i de millora de la governança global.
3. i el tercer és millorar la vertebració de l'Espanya plural.

Indubtablement l'assoliment d'aquests objectius implica el desplegament d'un llarg seguit de polítiques i de mesures, d'estratègies i d'acords, que ara seria massa llarg per explicar-vos amb el temps -lògicament limitat- de què dispo.

Per això vull centrar-me avui en tres reflexions més específiques que afecten de ple al desenvolupament d'aquests reptes i que van molt lligades a preocupacions d'aquest 2005 i dels mesos vinents.

La meva reflexió, doncs, versarà sobre tres punts estratègics de la conjuntura actual envers els quals els socialistes aboquem ara per ara les nostres esforços, i que són:

1. La necessitat de millorar la competitivitat de la nostra economia com a condició fonamental per a poder garantir a mig i llarg termini els nous drets socials i de ciutadania que els socialistes anem a desenvolupar al llarg d'aquesta legislatura.

2. La necessitat que el projecte europeu superi aviat les dificultats actuals en què es troba –polítiques i institucionals- a fi de fer front amb èxit als reptes de la globalització i davant una situació internacional cada cop més complexa.

3. L'oportunitat i la necessitat que s'aprovi al Parlament de Catalunya i a les Corts espanyoles un nou Estatut d'Autonomia en la mesura que aquest fet –resolt positivament- ha de convertir-se en una de les pedres angulars –i, en certa mesura, emblemàtica- en el projecte de vertebració de l'Espanya Plural.

COMPETITIVITAT I INTERNACIONALITZACIÓ DE L'ECONOMIA

Començo per la qüestió de la competitivitat i la internacionalització de l'economia, perquè no tinc cap dubte que en aquest punt ens estem jugant el futur. Absolutament.

Nosaltres hem afirmat moltes vegades que anàvem a posar l'accent de manera destacada en la política social. I en els propers pressupostos hi tindrà un paper encara més rellevant que en els de l'any passat. El govern ja ha avançat algunes de les millores pel que fa a les pensions.

Però sens dubte, la innovació més important d'aquesta legislatura vindrà amb l'aprovació de la Llei per a garantir l'autonomia i donar resposta als problemes de dependència que té una part significativa de la nostra població. Aquest

quart pilar de l'estat del benestar, de la mà d'un govern socialista, serà una fita històrica per a la nostra societat. Que ens situa definitivament en el camí encetat fa decennis per la socialdemocràcia dels països del nord d'Europa.

Ara bé, aquesta societat cohesionada i solidària que volem els socialistes s'ha de recolzar en una economia competitiva, moderna, amb capacitat d'internacionalització, i amb un creixement estable.

És veritat que els darrers indicadors macroeconòmics de l'economia espanyola expressen una evolució favorable, encara més quan ho posem en relació al nostre entorn europeu. El creixement del PIB ha estat d'un 3,4% en el primer semestre de 2005, l'atur s'ha reduït per sota del 10%, per primera vegada en 25 anys, tripliquem l'increment de la zona euro, s'han creat un milió de llocs de treball en un any i el nombre d'afiliacions a la seguretat social bat records històrics periòdicament. Totes les dades expressen fortalesa i, sens dubte, són la millor garantia pel sistema de protecció social com també ho són l'estabilitat pressupostària, el creixement del consum i d'altres indicadors.

Però els socialistes -i el Govern que presideix Rodríguez Zapatero- som ben conscients de les debilitats que amenacen el nostre creixement. Precisament ara que encara mantenim un comportament expansiu és el moment adient per posar en marxa mecanismes que garanteixin en el futur les tendències actuals en termes de creixement i ocupació.

Som conscients que en aquesta economia globalitzada i fortament competitiva, sense mercats captius, la indústria europea, i l'espanyola en particular, s'enfronta a un procés de deslocalització, tot i que no generalitzada. Catalunya com a punta de llança de la indústria espanyola també viu aquest procés.

La resposta passa necessàriament, com s'ha recollit a l'Agenda de Lisboa, per incrementar de forma radical la incorporació del coneixement en els processos productius. Necessitem sectors agraris, industrials i terciaris d'alta intensitat tecnològica amb processos i serveis d'elevat valor afegit. Aquesta és l'única garantia d'una productivitat creixent i d'una ocupació de qualitat.

És essencial que l'administració de l'estat i les administracions autonòmiques col·laborin i coordinin

actuacions per sumar ajudes i suports, en comptes de restar-ne.

Hem de trobar també línies que facin que l'estratègia de moderació salarial es tradueixi en inversió productiva a l'empresa i que permetin mobilitzar recursos cap a polítiques de formació dels treballadors de l'empresa.

Amigues i amics, tota la nostra política s'orienta a atendre dues qüestions fonamentals per al nostre sistema productiu:

- El foment de la competitivitat.
- I la internacionalització de la nostra economia.

Com bé sabeu, Espanya es troba entre els quatre països de la UE amb pèrdues més grans de competitivitat internacional. La poca inversió en Tecnologies de la Informació i la Comunicació, expliquen aquesta baixa productivitat. A més, la inversió en capital humà s'ha situat per sota de la dels nostres principals socis comunitaris, cosa que també ha contribuït a què l'avenç de la productivitat a Espanya hagi estat més lent. La inversió en

Recerca, Desenvolupament i Innovació també està per sota de la mitjana europea.

EL Govern ha dissenyat un ambiciós Pla de Competitivitat per capgirar aquest escenari i, paral·lelament, estem treballant també en mesures per fomentar la internacionalització. Una cosa no pot anar deslligada de l'altra.

Les nostres empreses han d'exportar encara més. I han de fer-ho també fora dels mercats tradicionals de la Unió Europea, ja que aquesta manca de diversificació ens limita, ens fa dèbils i massa dependents de l'evolució de l'economia europea.

Ens trobem també que els sectors que més s'exporten són els de tecnologia mitja i baixa, mentre que la tecnologia mitja i alta, que és precisament la que contribueix a una diferenciació de producte més gran, té menys pes en el conjunt d'exportacions. A més, la nostra base exportadora es nodreix d'una reduïda base empresarial i la nostra implantació a l'exterior és relativament baixa respecte als nostres competidors.

Estem, doncs, dibuixant una estratègia que permeti la internacionalització de la nostra economia, millorant la nostra posició en els mercats internacionals, especialment en aquells que tenen més potencial de futur.

Paral·lelament a tot això, som plenament conscients que l'augment d'aquesta productivitat passa també per altres decisions estratègiques, com ara en el sector energètic.

Es tracta d'actuacions estratègiques de país que hem d'impulsar de forma coordinada i responsable. És imprescindible que siguem capaços de complir les noves exigències medioambientals mitjançant una inversió forta en tecnologia amb l'objectiu d'augmentar la nostra eficiència energètica i diversificar les nostres fonts primàries.

Una altra qüestió molt important en aquest sector és el de les interconnexions per evitar l'aïllament energètic del nostre país. El sistema, necessita, per a funcionar eficientment una adequada interconnexió amb els nostres veïns. Estem treballant amb Portugal, Marroc, Argèlia i

també amb França en noves interconnexions elèctriques i gasístiques.

Amigues i amics, m'agradaria poder tenir temps per a parlar-vos avui d'energies renovables, d'eficiència energètica, de telecomunicacions, de la TV digital, del Plan Avanz@ per a desenvolupar la societat de la informació, del recolzament als sectors industrials madurs i de l'impuls als nous sectors amb la creació d'instruments de capital risc, però això faria aquesta xerrada molt més llarga del possible i aprofitaré l'espai posterior de debat per concretar allò específic que desitgeu conèixer. Crec que he deixat apuntades les principals preocupacions i els principals aspectes als quals em sembla fonamental donar-hi resposta, en un futur immediat, en el camp de la política industrial.

Com a socialista vull subratllar que només si garantim la productivitat, la competitivitat i la internacionalització de la nostra economia, podrem garantir la sostenibilitat a llarg termini dels instruments de benestar i justícia social.

EUROPA

Permeteu-me que desenvolupi ara, en segon lloc, una reflexió entorn els obstacles que travessa el procés de construcció europea després de l'aturada del procés de ratificació del projecte constitucional. Com ja vaig dir en l'informe presentat en el darrer Consell Nacional del PSC, em sembla que és fonamental fer bé l'anàlisi del que ha passat per poder traçar una política que ens eviti, sobretot, noves passes enrera i noves fractures socials en el procés de construcció europea.

Certament, com s'ha explicat tantes vegades, el context polític i socioeconòmic tant a França com a Holanda va condicionar molt negativament el debat sobre el Tractat en ambdós països. Els vots negatius han tingut variades i diverses significacions, indubtablement més enllà del debat sobre la mateixa Constitució. Les raons per les quals tanta gent hi va votar en contra són en molts casos absolutament contradictòries i tenen poc a veure amb el contingut concret de la Constitució Europea.

Tanmateix és indubtable que s'han comès errors en tot aquest procés.

Nosaltres van apostar pel Sí amb decisió i convenciment, però certament les coses a Europa es podrien haver fet d'una altra manera.

Primer, s'ha demostrat que ha estat un error històric no haver aprofundit en la unitat política dels 15 abans d'ampliar la Unió Europea a 10 socis més. L'abast d'aquesta ampliació –sense precedents en la història de la Unió i amb la porta oberta a posteriors ampliacions- s'ha fet amb unes bases pre-polítiques i ha generat sentiments d'inseguretat i rebuig entre una part de la ciutadania.

Això ha contribuït a reforçar entre molta gent aquell tòpic que diu que Europa és essencialment un mercat. I, per tant, s'han activat les pors i les desconfiances en un moment en què l'impacte creixent de la globalització genera vertigen, sobretot entre els sectors populars i humils de les societats europees. Sovint s'ha tramès massa la imatge d'una Europa en procés d'expansió gairebé sense límits, però també sense ànima ni direcció. (RECORD A JACQUES DELORS)

L'ampliació a l'est no ha estat percebuda al cor de la “vella” Europa com a una oportunitat sinó com una amenaça. I la conseqüència és que els fantasmes de la immigració i de la

deslocalització han estat els autèntics protagonistes del debat francès, sovint amb una forta càrrega demagògica amb elements de populisme xenòfob .

Fixeu-vos que, fins i tot, aquesta ampliació a l'est ha aparegut com completament mancada d'ambició històrica. Més que ampliació hauríem d'haver utilitzat, com ens recorda sovint Daniel Cohn-Bendit, l'expressió "retrobament", "reunificació" entre els pobles europeus.

I malauradament no ha estat així.

Les dificultats per definir i consensuar un model social i polític europeu entre els 15 (que és el debat que ara hem d'afrontar a corre-cuita d'aquí al 2007), va fer que féssim el procés malament, a l'inrevés. I el problema és que ara –amb 25 membres- tot això serà molt més complicat, amb menys cohesió, en majors riscos de deriva neoliberal.

Hi ha un segon element que em sembla important destacar i que fa referència a la convocatòria concreta del referèndum.

Crec que és lícit afirmar que allò que ha estat radicalment contradictori i paradoxal en la base d'aquest procés és que

un Tractat Constitucional que atorga la carta de ciutadania europea, que reconeix uns drets socials i polítics, que redefineix l'arquitectura institucional de la Unió Europea, no hagi anat acompanyat d'un procediment de ratificació comú a escala europea que superés les velles sobiranes nacionals.

Que la Constitució no fos ratificada de forma conjunta en un sol dia ha estat una greu mancança. Hem deixat perdre la possibilitat de celebrar el primer acte simbòlic de creació, d'aparició en l'escenari mundial d'un "demos" europeu: del "poble europeu" com a tal.

Aquesta fou la proposta que, en un moment determinat, va fer José Luís Rodríguez Zapatero i el Govern socialista espanyol. Malauradament, el desig de salvaguardar una malentesa sobirania nacional no ho va fer possible.

Molt probablement si s'hagués optat per aquesta via, la del referèndum conjunt el mateix dia a tots o a gairebé tots els països, haguéssim entrat llavors en una nova dinàmica, marcada per l'optimisme. Llavors s'hagués visualitzat una tria clara, decidida i valenta en favor de la construcció europea que hagués sortejat les dificultats inherents a un Tractat certament massa llarg i complex per a la immensa

majoria de la gent, fins i tot –com sovint s’ha dit– per als mateixos juristes.

Aquest crec que ha estat el principal error: utilitzar vells mètodes per a legitimar realitats polítiques necessàriament noves. Hem estat presoners i víctimes de les nostres inèrcies. Hem utilitzat de manera poc reflexiva uns procediments massa garantistes per encarar els reptes del segle XXI.

D’haver-ho fet d’una altra manera llavors probablement haguéssim evitat allò que ha succeït: que el malestar en un o dos països, per raons en bona mesura d’ordre intern, acabés per fer malbé tot el procés, i que l’egoisme nacional i l’euroesceptisme acabessin exhibint-se de manera escandalosa en el moment de la negociació de les perspectives financeres en el darrer Consell Europeu.

Europa travessa certament un moment difícil, molt difícil. La resposta a aquesta crisi no és gens fàcil entre altres coses perquè hi intervenen molts actors. L’única cosa certa és que qualsevol resposta demanarà temps. Temps, sobretot, perquè Europa suscita paradoxalment avui entre molts ciutadans una creixent tendència cap a la desafecció i la desconfiança.

És una tendència perillosa que ens hauria d'alertar d'una altra cosa: que els pitjors escenaris socials i polítics sempre són possibles. Que sempre hi ha una possibilitat real de destrucció d'allò que tant ha costat de construir.

Dit això, els socialistes lluitarem per evitar que Europa quedi reduïda a una zona de lliure comerç. Nosaltres volem unió política. Nosaltres defensem un model econòmic que faci compatible la competitivitat amb la protecció social en el marc d'una economia medioambientalment sostenible.

És a dir, exactament el que proposava la Constitució Europea que ha estat titllada tan injustament de neoliberal. Curiosament el mateix que va defensar Tony Blair –amb sorpresa per a molts- amb passió i intel·ligència al Parlament Europeu el juliol passat.

Per regular la globalització, per protegir el medi ambient i per contribuir a organitzar d'una altra forma el món, Europa necessita avançar en la unió política.

I en paral·lel a tot això Europa necessita demostrar als seus ciutadans i ciutadanes que no és un problema afegit sinó la

millor resposta als reptes que planteja la globalització. Tan sols la dimensió europea pot fer viable alhora una economia integrada altament competitiva i l'aprofundiment d'un model social de qualitat que garanteixi la igualtat d'oportunitats.

I per això necessitem dur a terme, per exemple, els objectius de la revisada agenda de Lisboa. Sabem quin és el camí. Els sectors claus estan ben definits: la prioritat en l'ocupació de qualitat, el foment de la innovació, la millora de la competitivitat i la reforma dels sistemes de formació. Ara només cal que tothom –que cada Estat- faci bé els seus deures. Espanya us asseguro que ho farà. Europa no pot ser una caricatura de declaracions de bones intencions.

Aquestes darreres setmanes, amb el desastre de l'huracà Katrina, s'ha posat de manifest com és d'important i necessari defensar el model social europeu. Com és d'important també defensar un Estat, ja no dic fort perquè aquesta expressió té mala premsa avui, però sí un Estat en forma, que pugui atendre convenientment als seus ciutadans i pugui establir-ne adequadament les prioritats. El pas del Katrina ha deixat també al descobert el gran engany sobre el qual es fonamenta la ideologia

neoconservadora a nord-americana: el discurs de la seguretat nacional.

Entretant ara a Europa necessitem trobar un camí que, sense ignorar el que ha passat, tampoc no ignori que molts països sí que hem ratificat via referèndum o parlament el tractat constitucional. Per tant, segurament cal trobar alguna fórmula per incorporar a la Unió Europea tots aquells aspectes que proposava el projecte de Constitució i que permetien una millora substancial del seu funcionament.

I paral·lelament haurem d'esforçar-nos aquest cop de debò, com moltes vegades ha indicat Raimon Obiols, des dels partits, els sindicats, i els moviments socials per europeïtzar-nos molt més. En definitiva, si volem donar realment un pas endavant, avui ens cal més que mai europeïtzar la política i polititzar Europa.

EL NOU ESTATUT I L'ESPANYA PLURAL

He volgut deixar pel final la reflexió entorn al nou estatut i l'Espanya plural. Els socialistes catalans hem dit multitud

de vegades que avui tenim la possibilitat real de millorar molt substancialment el nostre autogovern.

Ara bé, nosaltres no hem impulsat la reforma de l'Estatut per satisfer una afirmació identitària. O pel desig d'incomodar a algú a Espanya. No, en absolut. Ho hem fet perquè estàvem -i estem- convençuts que la reforma, en el sentit d'una millora del nostre autogovern, constitueix una acció necessària per tal d'assolir uns serveis públics més eficients, un model econòmic més competitiu, un marc laboral més estable i de qualitat, i globalment la possibilitat d'assolir majors quotes de qualitat de vida, de progrés social i d'igualtat d'oportunitats. Sens dubte la millora del finançament constitueix un objectiu essencial i irrenunciable de la reforma i la condició bàsica per materialitzar en gran mesura els objectius generals que proposa el nou Estatut en totes i cadascuna de les matèries.

La reforma de l'Estatut que hem plantejat els socialistes no neix de l'interès partidista –la nostra proposta no és conjuntural, ve de molt lluny, la va formular per primer cop Joaquim Nadal al 1995. Per tant, la proposta de reforma estatutària, que hem compartit com a objectiu programàtic amb els nostres socis de govern, intenta donar resposta als

interessos i a les necessitats presents i de futur dels ciutadans de Catalunya.

Inevitablement la reforma estava cridada a convertir-se en una reformulació ambiciosa que havia d'esprémer al màxim una lectura autonomista de la Constitució.

Sabiém també que la reforma no seria políticament fàcil. Com ha quedat de manifest els darrers mesos, les dificultats majors avui es troben a casa nostra. Concretament són resultat de la visió excloent de CiU entorn de qui pot i qui no pot governar legítimament Catalunya.

Diguem-ho clar: per a Pujol, Mas i Duran que, nosaltres, els socialistes (objecte tantes vegades de l'acusació de sucursalistes i altres qualificatius que m'estalvio reproduir), governem avui la Generalitat resulta intolerable. I que Pasqual Maragall en sigui el President és una realitat que CiU encara no ha paït, no ho soporten.

Malgrat tot això, nosaltres no ens hem cansat de repetir que el moment és certament històric. Per primera vegada des de la Transició hi ha un President i un Govern a Espanya que, accepten amb claredat l'afirmació bàsica del

catalanisme polític: la realitat nacional de Catalunya. I en conseqüència participen de la voluntat de caminar progressivament cap a la configuració d'un Estat que a nosaltres –els homes i les dones del PSC- ens agrada definir-lo com a federal, on l'encaix de Catalunya sigui resolt en un model de convivència harmònica amb el conjunt dels pobles d'Espanya.

Com escrivia fa cent anys el poeta Joan Maragall: “la fraternitat i l'aliança, la composició amb la diversitat dels pobles, una harmonia de diverses llibertats [...] I aquest ideal no pot ser sinó l'ideal federal.” És el somni centenari del catalanisme al qual es referia el nét del poeta, el President de la Generalitat, amb motiu de la Diada d'aquest any.

El programa amb el qual es va presentar el socialisme espanyol a les eleccions passades, va en aquesta direcció. I la intervenció del mateix Rodríguez Zapatero en el darrer Comitè Federal així ho ha ratificat. La cohesió que volem donar a l'Espanya plural en aquesta legislatura es concreta en diversos aspectes: la transformació del Senat en cambra territorial, l'aprofundiment i millora del funcionament institucional de l'Estat de les autonomies, o el

reconeixement consegüent de la diversitat lingüística i cultural d'Espanya.

Fixeu-vos que fets, com ara:

- la decisió d'instaurar la Conferència de Presidents, i el pes polític indubtable que li ha conferit per abordar grans problemàtiques, com ara el finançament de la sanitat;
- la decisió d'incloure Consellers de les Comunitats Autònomes en delegacions de l'Estat davant dels Consells de Ministres de la Unió Europea;
- o la voluntat de culminar amb totes les conseqüències l'organització de la justícia a l'Estat de les autonomies,

assenyalen que el projecte de l'Espanya plural va en una direcció federalitzant de l'Estat.

No d'una manera absoluta, és clar. Una legislatura és un temps polític massa curt. Però també perquè, com he dit ja altres vegades, no som en una conjuntura constituent. No encetem una nova Transició. Per diverses raons, entre d'altres, perquè per fer-ho seria imprescindible tenir al davant un altre PP. I avui el PP del trio de l'apocalipsi

balcànic: Rajoy, Acebes i Zaplana és una caricatura del llegat involuntari de José María Aznar.

Recordareu fins a quin punt el PP féu al llarg dels darrers anys una apropiació vergonyosament partidista de la Constitució de 1978 mitjançant una lectura fonamentalista del seu esperit i de la seva lletra. Tots recordem aquella particular interpretació dels ideòlegs del PP entorn del “patriotisme constitucional”, expressió que manllevaven tramposament –i sense dir-ho- del filòsof alemany Jürgen Habermas.

Ara per ara no som en una conjuntura on es puguin donar grans consensos a Espanya. Ni grans, ni petits. Malauradament. El darrer exemple, el vam viure ahir quan el PP es va quedar sol votant en contra de la llei de Defensa.

No està gens clar avui que el PP s'avingui a reformar el Senat. El PP de Rajoy s'ha oblidat fins i tot d'aquelles reformes que el propi Aznar havia promès en altres temps, com precisament la modificació del Senat.

A les eleccions de març de 2004, varen enfrontar-se dos programes polítics antagònics: el nostre, que apostava per

tirar endavant reformes institucionals i també per millorar el model autonòmic (incloent-hi la possibilitat de modificar els estatuts d'autonomia, és clar); i un altre, el del PP, radicalment immobiliària en tot i per tot.

La victòria socialista va obrir, doncs, la possibilitat de certes reformes, les estatutàries més fàcilment, però també d'altres, com aquelles que exigeixen alguns canvis en la Constitució i per a les quals cal un ampli consens.

Tant de bo que, a partir del febrer de l'any vinent, el PP entri en una nova dinàmica, menys crispada i agressiva. Tant de bo que el nou projecte que anuncia Rajoy per al PP signifiqui una revisió a fons del seu programa, també en matèria territorial. M'agradaria ser optimista.

De moment la darrera proposta de pacte que des del PP ens han formulat consisteix bàsicament en no fer res. És el pacte de la por als canvis. I que, a més, oblida un principi bàsic: el pluralisme polític.

Durant la Transició els consensos es van generar a diverses bandes, no exclusivament a dos: entre la UCD de Suárez i el PSOE de González. Recordeu, per exemple, els

Pactes de la Moncloa, els Estatuts d'Autonomia, la pròpia Constitució.

El PP, en canvi, pretén aparentment tancar amb el Govern socialista grans acords però sempre en proposa alguna fórmula que, a la pràctica, limita i acaba per excloure les altres forces polítiques.

Com a Primer Secretari del PSC vull dir que, com a principi general, nosaltres no estem –i mai no hem estat- d'acord amb aquesta fórmula. Primer, perquè els seus resultats han estat sempre força estèrils. I, segon, perquè aquesta metodologia és contradictòria amb l'afirmació d'una Espanya plural, que també ho és política i ideològicament.

¿És necessari que hi hagin pactes globals per a grans qüestions entre populars i socialistes? Sí, sens dubte. Però s'han d'elaborar de manera que puguin integrar a la majoria de les altres forces polítiques. No fer-ho així és traïr el pluralisme polític.

Dit això, com bé sabeu a Catalunya la nostra victòria va ser rebuda amb una gran il·lusió, més enllà de les nostres files i els nostres votants. Recordeu fins a quin punt l'acció dels governs de José María Aznar i el discurs del PP havien

generat un clima d'una gran crispació social i territorial. Molts teníem la sensació que una nova victòria de la dreta ens podria dur a un abisme d'enfrontaments.

La nostra victòria, en canvi, va modificar radicalment un clima polític i social que s'havia tornat irrespirable.

Per primera vegada hi havia un nou Govern a Catalunya disposat a tirar endavant la reforma de l'Estatut i una majoria suficient a les Corts espanyoles receptiva a aquest canvi. En un sol requisit: que la reforma aprovada pel Parlament de Catalunya no alterés el marc constitucional.

Perquè, en efecte, una cosa és que la conjuntura històrica permeti dur endavant certes reformes estatutàries –que abans la majoria del PP i la complicitat de CiU feien impossibles- i una altra de molt diferent és confondre aquest escenari amb una nova fase constituent de l'arquitectura institucional de l'Estat. Crec que aquesta confusió s'ha donat a Catalunya entre alguns partits.

L'elaboració del nou Estatut ha posat de manifest aquest equívoc. Per això la nostra insistència i exigència d'elaborar una reforma de l'Estatut plenament constitucional. Sembla mentida que encara ho haguem de recordar. La Constitució

és la millor garantia per l'autogovern de Catalunya com s'ha demostrat en els darrers 25 anys. Els que ignoren aquest requeriment treballen sense dubte per fer inviable el nou Estatut. I per això mateix és imprescindible adequar la proposta del text estatutari al dictamen jurídic del Consell Consultiu. Ens equivocàvem –hem repetit des del PSC- si preteníem fer del nou Estatut una via per canviar la Constitució. Primer, perquè aquest no és el camí. I, segon, perquè és evident que el clima polític espanyol està molt lluny d'encetar un debat d'aquestes característiques.

En qualsevol cas, mai Catalunya i el catalanisme havien tingut un interlocutor tan favorable al seu ideal d'Espanya: l'ideal federal que deia el poeta Joan Maragall. Tenim un President del Govern al que no li fa por que Catalunya enceti debats i plantegi propostes per millorar el funcionament de l'Estat. El debat sobre el dèficit sanitari n'és el darrer exemple.

Ara bé, és indubtable que aquesta oportunitat històrica ha generat dos anticossos aparentment contraris però que es retroalimenten i comparteixen estratègies. El primer és el nucli dirigent actual del Partit Popular, hereu directe de l'etapa de govern anterior i de tot el que ha significat

l'aznarisme: neoconservadorisme, neoliberalisme i neocentralisme.

L'altre anticòs que emergeix davant la possibilitat d'un èxit en l'articulació de l'Espanya plural prové del nacionalisme conservador català i, sobretot, dels homes que han estat els hereus finals del pujolisme: l'actual nucli dirigent de Convergència Democràtica.

I per què aquesta doble coincidència entre PP i CiU? Doncs senzillament perquè els uns no volen que s'obri cap debat territorial i perquè els altres tenen por que aquest debat es tanqui satisfactòriament i que, per tant, desaparegui l'element de tensió, de greuge i d'encaix problemàtic de Catalunya. I perquè tots dos volen fer caure els governs de Maragall i Zapatero.

Com que en 23 anys n'han tret tant profit de la cançó victimista de l'enfadós i del regateig tàctic, ara els fa por que perdi sentit la raó de ser CiU. Els dirigents de la federació s'han identificat tant amb l'estratègia del conflicte que aquesta els ha acabat per prendre'ls l'ànima autonomista.

Crec sincerament que s'equivoquen perquè el fet substantiu de Catalunya perviurà a totes les reformes de l'Estat, siguin aquestes de caràcter federal o en sentit contrari.

Avui es tracta d'una altra cosa. Es tracta de saber si volem projectar la relació de Catalunya amb l'Estat i els altres pobles d'Espanya en positiu o en negatiu. Si volem alimentar estratègies de conflicte i de desencaix permanent o d'acomodament i bona convivència.

De manera que demano als dirigents de CiU que no s'enceguin pel tacticisme i la temptació que els pot fer creure que si fracassa l'Estatut ells tenen alguna possibilitat de recuperar el Govern de la Generalitat. Avui els ciutadans de Catalunya esperen un altre nivell d'ambició, de patriotisme i de generositat dels seus partits i dirigents polítics.

CiU ha estat un autèntic llast en tot aquest procés. El seu objectiu ha estat el de provocar el fracàs de la reforma, fent-la inviable, a Catalunya o a Madrid.

Un llast que s'ha fet més que evident en la seva darrera proposta. Una proposta de finançament autonòmic que es col·loca, una vegada més, fora del marc constitucional.

Perquè, amics i amigues, CiU no vol l'Estatut i ho ha demostrat moltes vegades, però aquesta última fa evident el seu desig dels darrers mesos. No volen un Estatut. No volen que el Govern de Catalunya, on ells no hi són, faci l'Estatut que ells van ser incapaços de fer pels seus lligams amb la dreta espanyola. ¿Com s'explica sinó que un partit nacionalista bloquegi un avenç significatiu de l'autogovern?

Fins i tot, Jordi Pujol s'ha sumat al despropòsit d'actituds, declaracions i articles a fi d'afavorir-ne el fracàs polític i moral de reforma. Pujol ha negat que estiguem davant d'unes circumstàncies favorables als interessos de Catalunya. Ha arribat a dir que el text del nou Estatut podria ser pitjor que l'anterior. Que es podria tractar d'una trampa. Que els socialistes volíem donar gat per llebre.

Es tracta d'una actitud incomprensible en algú que hauria de jugar un paper institucional i per sobre dels partits, allunyat del tacticisme de cap de setmana.

Tanmateix, nosaltres sempre hem estat optimistes, positius. Hem apostat per la viabilitat política de la reforma del nostre autogovern. I Pasqual Maragall n'ha estat el gran defensor, amb una actitud que s'ha situat per damunt dels partits. Ha estat qui més hi ha cregut quan aquest estiu semblava que pocs hi creien i que alguns treballaven per fer-ho impossible.

Avui, l'acord, al que confiem arribar i pel qual des del PSC treballem i treballarem fins l'últim moment, o el desacord, que no desitgem, es qüestió de pocs dies. A vegades tinc la sensació de que estem en una carrera d'obstacles, i per això penso que la responsabilitat d'aquest temps perdut que ha contribuït a la pèrdua de crèdit per part dels responsables polítics entre la ciutadania és d'aquells que han preferit abans, i continuen preferint encara avui, jugar, al tacticisme i a la gesticulació estèril de cara a una franja del seu electorat. En qualsevol cas, vull dir que han demostrat irresponsabilitat i han fet un mal servei als interessos generals de Catalunya.

CiU està executant una estudiada estratègia política que té com objectiu principal fer descarrilar l'Estatut, i si pogués el govern. El Govern de Catalunya i el Govern d'Espanya. CiU

encara enyora el govern del PP a Madrid, perquè les dretes sempre s'entenen, i els nacionalismes també.

Encara estan atents de rectificar. Nosaltres no ens deixarem arrossegar per la impúdica exhibició que fa CiU de la seva condició de força necessària per l'aprovació de l'Estatut. El socialistes també som imprescindibles, encara més, doblement, al Parlament i al Congreso. A l'octubre, amb estatut en marxa o sense, nosaltres continuarem governant per construir un futur més just, a Catalunya i a Espanya. Altres continuaran enredant. Però estic segur que els ciutadans sabran identificar els polítics que posen per davant dels interessos del país els seus interessos partidistes.

Però, en fi, segurament en aquest punt és millor aplicar-nos aquella màxima que diu "tot va bé, si acaba bé". Per això desitjaria que es fes realitat el sentiment que Mayte Martín va expressar arrel de la seva intervenció aquesta Diada quan va declarar: "vaig veure que la intel·ligència i el sentit comú de Catalunya vencien". Esperem-ho, perquè encara res no és del tot segur. Només hi ha una cosa segura: els socialistes seguirem treballant fins el darrer minut per un nou Estatut. Un nou Estatut per engrandir Catalunya no per a condemnar-la al fracàs.

Moltes gràcies.